שרידים מן התקופה הביזנטית ולאחריה בחורבת מסח

דני שיאון

בחודשים יוני–יולי 1997 נערכה חפירת הצלה בחורבת מסח, סמוך לבית הקברות של כפר תבור (נ״צ רי״ח 2403/7326, רי״י 1903/2326; איור 1), בעקבות פגיעה בעתיקות במהלך הנחת צינור מים מטעם חברת מקורות.[1] חורבת מסח (מסחה) לא נחקרה בהרחבה, והמידע עליה דל מאוד. החוקר הראשון שהזכיר את המקום היה סאריסלו (Saarisalo 1927:54–55). הוא תיאר אתר בגודל 200 × 400 מ׳, ובו שברי כלי חרס ואבני פסיפס פזורים על פני השטח, בעיקר במזרח, עד בית הקברות של המושבה כפר תבור. לדבריו, אבני בנייה מן החורבה נלקחו לבניית בתי כפר תבור, ואז נחשפו שרידי קירות עתיקים. הוא מזכיר גם יסודות של ״בתים ערביים״ ופריטים אדריכליים מעוטרים שחלקם מוצגים ברחוב הראשי של המושבה. בקיר ההיקפי, המערבי, של כפר תבור הוא תיעד משקוף בזלת גדול (1.6 × 0.4 × 0.2 מ׳), מעוטר בצלב, המוקף בשני מעגלים ועשוי ברישול. החרסים בשטח מרובים, עיקרם ״ערביים, קדומים ומודרניים״, אך נמצאו גם חרסים מהתקופות הרומית–הביזנטית ומעט חרסים מתקופת הברונזה בשטח שבין החורבה למעיין.

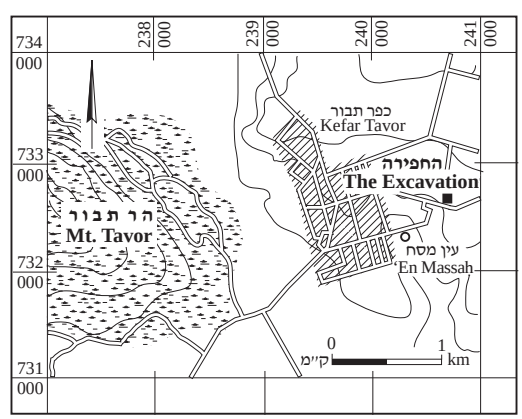

איור 1. מפת איתור.

צורי (תשל״ז:140) מתאר ממצא דל, המוסתר מתחת לבתי המושבה, וחרסים שמיעוטם ביזנטי ורובם מהתקופה האסלאמית הקדומה. גל (1990:53) סקר את האתר בשנות ה־70 למאה הכ׳. הוא דיווח על אתר שגודלו כ־5 דונם ובו חרסים מתקופות הב״ק 1–2, הב״ת 2ב׳ והברזל 2 ומהתקופה הביזנטית. בשנת 1977 ערך ד׳ דייויס באתר חפירת הצלה מטעם אגף העתיקות (לפרסום ראשוני, ר׳ **ח״א** 1978). בסקר שקדם לחפירה נתגלו ״ממצאים [הכוונה כנראה לשברי כלי חרס] מהתקופות הכלקוליתית, הברונזה הקדומה, ההלניסטית, הרומית, הביזאנטית, הערבית והתורכית״. בחפירה נחפרו כמה שכבות דלות מהתקופות ״הערבית והתורכית״, וכן נמצאו שרידי גת ובית בד שתוארכו למאות הח׳–הט׳ לסה״נ, כולל רצפות פסיפס לבנות. בשנת 1989 חפר באתר נסים נג׳אר (טרם פורסם).

על פי אבני הבנייה הרבות הפזורות על פני השטח, נראה שיש שרידים עתיקים רבים סמוך לחפירה המדווחת, בעיקר ממערב לה, בתחומי אזור התעשייה המודרני.

החפירה

החפירה נערכה כ־10 מ׳ מצפון לשער בית הקברות של כפר תבור. אי אפשר כיום לקבוע את מיקום חפירותיהם של דייויס ונג׳אר; מכל מקום, היו אלה בוודאי בטווח שאינו עולה על 150–200 מ׳ מחפירה זו. בחפירה (כ־125 מ״ר; תכנית 1), נחשפו חלקים ממבנה מן התקופה הביזנטית שנעשה בו שימוש גם במהלך התקופות האסלאמית הקדומה, הצלבנית והממלוכית, וכן עדויות ליישוב מן התקופה הכלקוליתית.

השלב הקדום

מתחת לשכבה של אדמת סחף כבדה נחשף חלק ממבנה גדול, בנוי היטב, ובו שבעה חדרים לפחות (L103, L104, L110–113, L306). אל המבנה

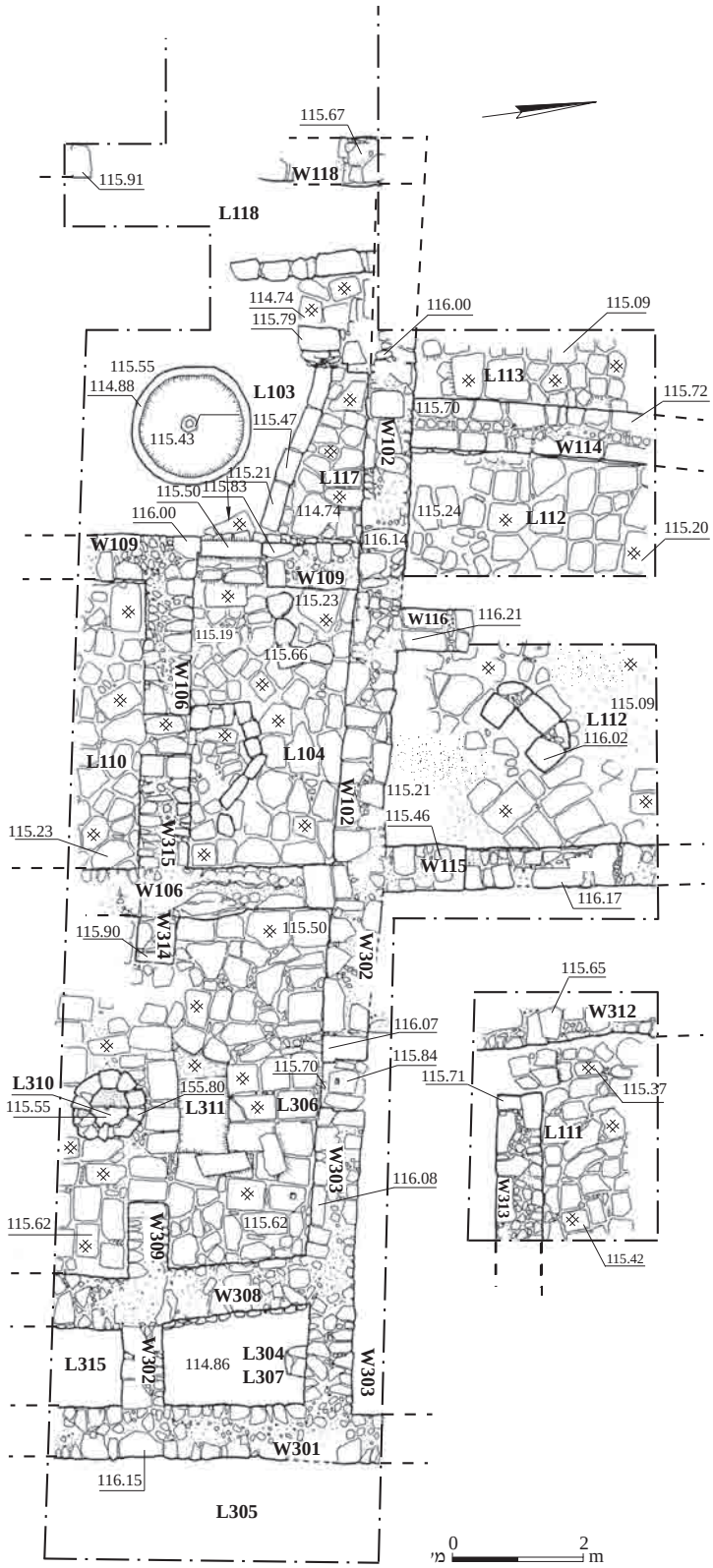

תכנית 1. תכנית החפירה.

איור 2. חדר 103 ובו מתקן פריכה ואזור מרוצף לאחסון, מבט לצפון.

צמודים ממזרח שני חדרים קטנים (L307, L315; מבני עזר? מחסנים?) שקירותיהם נשענו בבירור על קיר 308. ייתכן שהיו מבנים נוספים במזרח ובצפון. מן המבנה השתמרו הרצפות, חלק מהקירות (בעיקר יסודותיהם) וחלק מן הפתחים. הקירות, עד כמה שאפשר לשחזר מתוך הקטעים ששרדו, נבנו בעיקר מיסודות של אבני שדה, ומעליהם נדבכים תחתונים מאבני בזלת מסותתות, שביניהן 'קלינים' מאבני שדה (איור 2), ונדבכים עליונים מאבני גיר. בניית המבנה איתנה, במיוחד בפינות ובמזוזות הפתחים; אלה נבנו בעיקר באבני גזית. על סמך אומנות קצרות שנתגלו צמוד לחלק מקירות המבנה (W118 בחדר 103; W116 בחדר 112–113; W309 ו־W314 בחדר 306) ומפולת גדולה של אבני קשת בחדר 104, נראה כי בחלק מחדרי המבנה היו קשתות שחילקו אותם למרחבים קטנים יותר. חלק מהחדרים רוצפו בלוחות אבן גיר וחלקם — בלוחות בזלת; חדר 306 רוצף בלוחות משני הסוגים.

בחדר המערבי (לוקוס 103) נחשף מתקן פריכה גדול (ים) של בית בד (איור 2). רצפת בית הבד עשויה ברובה עפר כבוש, ובחלקה, סמוך לקיר הצפוני (W102), מרוצפת אבן, והיא נמוכה כדי 0.45 מ' מרצפות האבן של חדרי המבנה האחרים. בפינה הצפונית־המזרחית של בית הבד התגלה קטע קטן של ריצוף אבנים, תחום בקיר אבן נמוך (L117; איור 2). ייתכן שמרחב זה שימש לאחסון הזיתים לפני הפריכה. סף הפתח המחבר בין בית הבד לחדר 104 שממזרח לו גבוה כדי 0.75 מ' מרצפת בית הבד.

חדרים 307 ו־315, הצמודים למבנה ממזרח, בנויים באבני גוויל ורצפותיהם עשויות עפר כבוש; פתחיהם לא אותרו. בשני החדרים נתגלתה כמות רבה של אבני פסיפס גדולות בתפזורת, אשר נסחפו כנראה מרצפה של מתקן תעשייתי. בעת פינוי שפכי החפירה, נתגלתה באקראי ממזרח לשטח שנחפר רצפת פסיפס מאבנים דומות, במפלס הגבוה כדי 2 מ' מרצפת המבנה.

השלב האחרון

בשלב השימוש האחרון במבנה הובחנו כמה שינויים: בחדר 104 נחשפו מחיצות דלות הבנויות נדבך אבן יחיד מעל לוחות הריצוף (איור 3); בחדר 112 נחשף מתקן המורכב משלוש אבנים ניצבות בצורת האות חי"ת (איור 4); ומעל רצפת האבן בחדר 306 נחשף מעגל אבנים (מוקד? איור 5).

איור 3. חדר 104, מחיצת אבן על הריצוף, מבט לדרום.

איור 4. חדר 112, מתקן דמוי האות חי״ת על הרצפה, מבט לצפון.

איור 5. חדר 306, מבט לצפון; בחזית — מתקן בנוי אבן, במרכז — בור בדיקה 311.

בור בדיקה

במרכז חדר 306 נחפר בור בדיקה קטן (L311; איור 5) מתחת לריצוף האבן, ונתגלו שתי רצפות טיח כ־0.1 מ׳ זו מעל זו. הרצפות השתמרו חלקית ולא היה אפשר להפריד את הממצא שמעליהן מן הממצא שמתחתן. עקב מגבלות זמן לא נערכו בדיקות דומות בחדרים האחרים.

הממצאים

כלי החרס (איור 6)

בחפירה התגלו מעט שברי כלי חרס, ואת רובם אי אפשר לשייך בבירור לשלבי השימוש במבנה. בשכבות העמוקות ביותר, בלוקוס 307 ובבור הבדיקה 311, נתגלו שברי כלי חרס מן התקופה הכלקוליתית (איור 6:1) וכן מעט כלי צור וגרעינים ונתזים רבים, עדות לסיתות באתר בתקופה זו. בתוך החדרים וממזרח למבנה (לוקוס 305), ממפלס פני השטח ועד לגובה הרצפות, נתגלו שברי כלי חרס מן התקופות הביזנטית (מעט), האסלאמית הקדומה (הרוב), הצלבנית (מעט) והממלוכית (מעט, לא אויר) וכן שני כלי חרס שלמים: קערה מזוגגת מהמאה הי״ב לסה״נ שנתגלתה בבית הבד בבסיס מתקן הפריכה (איור 6:19), ופכית מטיפוס Buff Ware, המתוארכת למן התקופה העבאסית ואילך, שנמצאה בפתח הצפוני של חדר 306.[2] בבור הבדיקה 311 נתגלו בעיקר שברי גוף של כלי חרס מהתקופה האסלאמית הקדומה. כן נתגלו שברי כלי

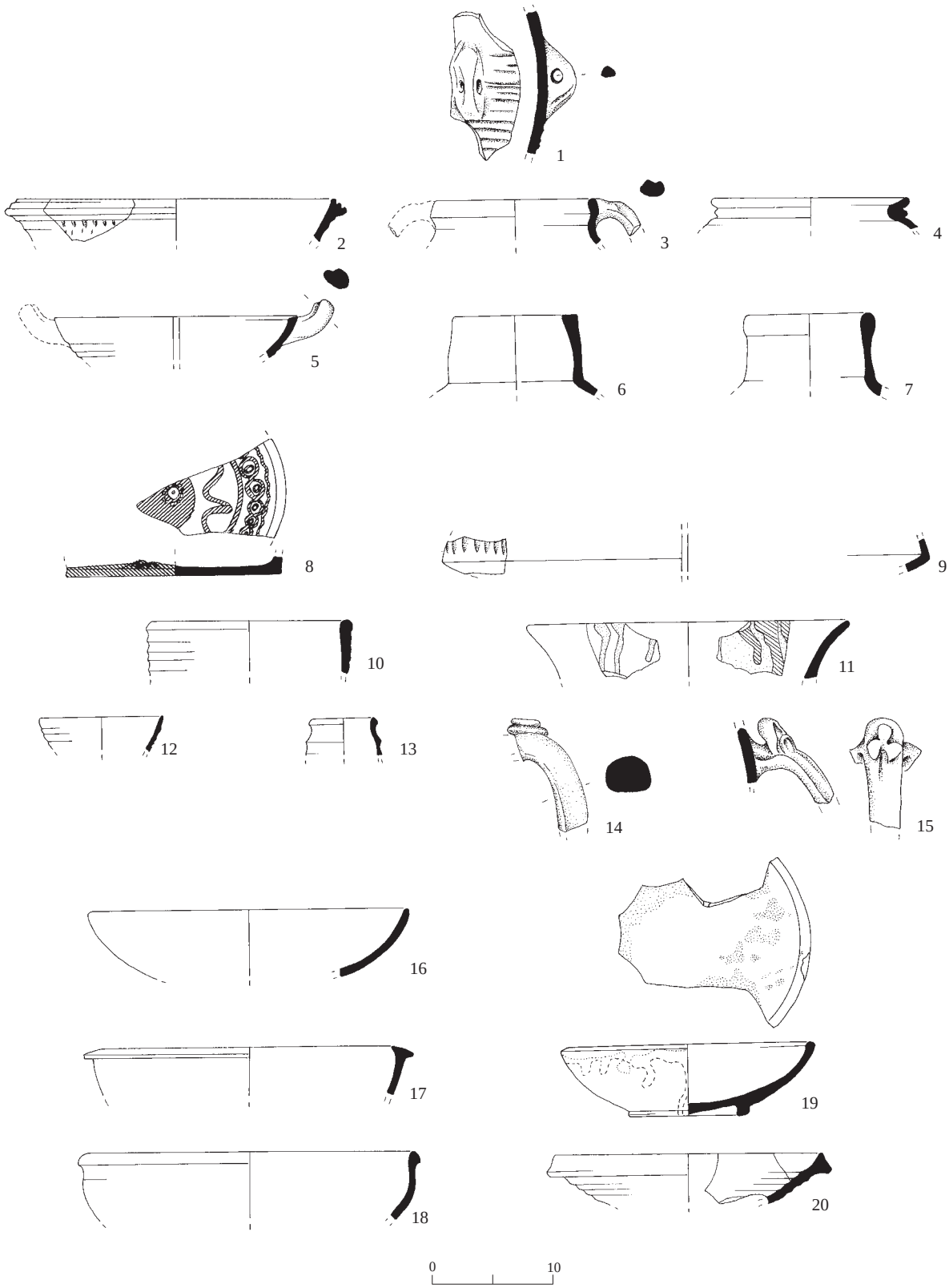

איור 6. כלי חרס.

איור 6

מס׳	הכלי	סל/לוקוס	תיאור	תאריך (לסה״נ)	מקבילות
1	ידית נקב	311/3019		כלקוליתי (לפסה״נ)	
2	קערה	103/1004/1	חרס אדום, עיטור בדיקור	ביזנטי, המאה הה׳	Avissar 1996a:66, Fig. XII.3:4 (CRS Form 2)
3	סיר בישול	306/3015	חרס אדום בהיר, חסמים שחורים קטנים	ביזנטי	
4	סיר בישול ללא צוואר	110/1015	חרס גס, חום כהה־אדום, מתכתי	ביזנטי–אסלאמי קדום, המאות הו׳–הח׳	השוו: Amir 2004:156, Fig. 9.2:15
5	קדרת בישול	103/1004/2	חרס חום, מחוספס, חיפוי לבן	ביזנטי–אסלאמי קדום	Avissar 1996a:72, Fig. XII.6:13
6	קנקן	a104/1004	חרס חום, צרוף היטב, מתכתי	אומיי, המאה הח׳	Avissar 1996b:149, Fig. XIII.114:2
7	קנקן	a306/3015	חרס חום, צרוף היטב, מתכתי	אומיי, המאה הח׳	
8	קערה	111/1027	kerbschnitt	אומיי–עבאסי	Avissar 1996b:122, Fig. XIII.74 (Type 11)
9	קערה	103/1007	kerbschnitt	אומיי–עבאסי	Avissar 1996b:122, Fig. XIII.74 (Type 11)
10	קנקן	a103/1041	חרס צלהב	אומיי–עבאסי, המאות הח׳–הי׳	Avissar 1996b:149–150, Fig. XIII.115:3
11	קערה מזוגגת	104/1022	חרס חום בהיר, חיפוי לבן, זיגוג צהוב וחום בפנים, נזילות בחוץ	עבאסי, המאות הט׳–הי׳	Avissar 1996b:78, Fig. XIII.6:3
12	שפת פך	103/1021	חרס צלהב	עבאסי	השוו: Avissar 1996b:156, Fig. XIII.128:1, 2
13	שפת פך	a104/1022	חרס צלהב	עבאסי	
14	ידית פך	104/1006	חרס צלהב, עיטור פלסטי	עבאסי	
15	ידית פך	113/1044	חרס צלהב, עיטור פלסטי	עבאסי	
16	קערה מזוגגת	103/1020	חרס חום בהיר, חיפוי לבן בפנים, זיגוג סגול־חום בפנים	עבאסי–פטימי, המאות הט׳–הי״א	Avissar 1996b:82, Fig. XIII.11:3
17	אגן	103/1041	חרס עדין, חום בהיר־וורוד	עבאסי–פטימי	השוו: Amir 2004:159–160, Fig.9.5:3–4
18	קערה	108/1040	חרס חום בהיר, חסמים גדולים, פני חרס גסים, צרוף היטב	אסלאמי קדום(?) ממלוכי(?)	
19	קערה מזוגגת	103/1026	חיפוי קרם ועליו זיגוג בצבעי צהוב וירוק, מעט נזילות בחוץ	צלבני, המאה הי״ב	Avissar 1996b:87–88, Fig. XIII.16 (Type 25)
20	קדרת בישול	108/1016	חרס גס, אדום־כתום בחתך, חום כהה בחוץ, זיגוג חום כהה בפנים	צלבני, המאה הי״ג	Avissar 1996b:142–143, Fig. XIII.103 (Type 16)

זכוכית, חלקם מתוארכים לתקופה הביזנטית, ובהם רגלי כוסות ונרות, וחלקם לתקופה האסלאמית הקדומה.

המטבעות

בחפירה התגלו ארבעה מטבעות, מהם זוהו שלושה. נראה כי המטבע התלמי (מס׳ 1) נסחף לשטח החפירה ממקום אחר. פרט לשלושת המטבעות שלהלן, נמצא בלוקוס 103 מטבע חתוך, שליש פוליס ביזנטי, שלא ניתן לזיהוי נוסף. חיתוך מטבעות פוליס לשלישים ידוע מסוף התקופה הביזנטית ובעיקר מראשית התקופה האסלאמית, אז נאלצו לחתוך מטבעות בשל אספקה לא סדירה שנבעה מהשינוי הפוליטי בארץ.[3]

1. סל 1042, לוקוס 103, ר״ע 102520.
תלמי הב׳(?) (285–246 לפסה״נ), צור.
פנים: ראש זאוס לימין.
גב: [Π]ΤΟΛΕΜΑΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕ[ΩΣ] עיט לימין.
משמאל: האָלה של הרקלס.
Æ, ↑, 5.64 גרם, 19 מ״מ.
ר׳ *Svoronos*:99, Nos. 709–711, Pl. 20b, Nos. 19–21.

2. סל 1043, לוקוס 112, ר״ע 102521.
קונסטנס הב׳, 655/6 לסה״נ.
פנים: [---] הקיסר ניצב לחזית, עטור זקן ארוך.
גב: **M** מימין תאריך: X/Ч
Æ, פוליס, ↑, 2.26 גרם, 20 מ״מ.
ר׳ *MIB* 3: Nos. 172–173.

3. סל 1014, פני שטח, ר״ע 102522.
צלאח א־דין (1174–1193 לסה״נ), דמשק.
פנים: שרידי כתובת ערבית.
גב: שרידי כתובת ערבית.
Æ, פלס, 3.34 גרם, 24 מ״מ.
השוו: Balog 1980:94, No. 148.

שונות

עוד התגלו בחפירה שבר עמודון מאבן גיר שעליו תבליט צלב (איור 7), שבר לוח שיש שעליו שרידי עיטור בתבליט, סגר תיבה קטנה עשוי ברונזה שעליו חקוק צלב קטן (איור 8:1; החלק הנועל שבור) ומקדח מברזל (איור 8:2).

0 10

איור 7. עמודון מאבן גיר מעוטר בצלב.

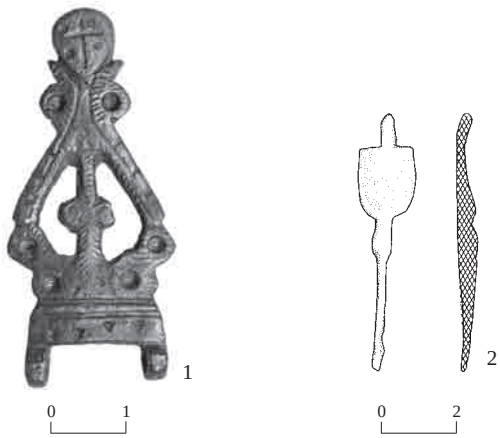

איור 8. חפצי המתכת: (1) סגר תיבה; (2) מקדח(?).

מס׳	סל/לוקוס	תיאור	תאריך	מקבילות
1	103/1041	ברונזה	ביזנטי	טצ׳ר, נגר ואבשלום־גורני 2002:285, לוח 7:10 (זוהה כאבזם)
2	104/1022	ברזל		

סיכום

הממצא מהתקופה הכלקוליתית מלמד שהאתר נושב לראשונה בתקופה זו. ייתכן אמנם שהחרסים וכלי הצור נסחפו ממקום סמוך ואינם חלק מהרבדה המקורית, אך פסולת הייצור של כלי הצור אינה מותירה ספק בדבר פעילות סיתות שהתקיימה במקום בתקופה זו.

לאחר פער יישובי ארוך חודש היישוב בתקופה הביזנטית. תכנית המבנה, הכוללת שורת חדרים בנויים היטב ובית בד, מאפיינת מנזרים רבים בתקופה זו (Hirschfeld 2004:88–89), ונרות זכוכית נפוצים גם הם במכלולים שמקורם במנזרים. העמודון וסגר התיבה המעוטרים בצלבים, גם אם לא התגלו בהקשר אדריכלי ברור, מעידים על אוכלוסיה נוצרית, ושבר לוח השיש רומז על הימצאות כנסייה בסמוך. המשקוף המעוטר בצלב שראה סאריסלו בקיר שהקיף את המושבה תומך אף הוא במסקנה זו, אף שאין מקורות היסטוריים המתייחסים למבנה נוצרי באזור זה. נראה אם כן, שהמבנה נוסד לראשונה בתקופה הביזנטית, אולי במאה הו׳ לסה״נ, ושימש מנזר לצד כנסייה. קרבת האתר להר תבור רומזת אולי למנזר הקשור למרכז הנוצרי הגדול על ההר ולתנועת עולי הרגל בין מרכז זה לטבריה (Hirschfeld 2004:131). נראה שהעדר מכלולי ממצא ברורים מתקופה זו נובע מהפעילות הרבה בתקופה העוקבת, דהיינו בתקופה האסלאמית הקדומה.

ייתכן שהמבנה המשיך לשמש מנזר גם בתקופה האסלאמית הקדומה, אך אופי הממצא לא מאפשר לקבוע זאת חד־משמעית. מכל מקום, הממצא המאוחר ביותר בבור הבדיקה (L311) הוא מהתקופה העבאסית, כך שבתקופה זו נעשה שינוי, לכל הפחות בגובה או בהרכב הרצפה, אם כי לא ניתן להבחין בתוספות או בשינויים מהותיים במבנה עצמו. כמו כן, אי אפשר לייחס שינויים אדריכליים לתקופה הצלבנית, התקופה האחרונה שבה הייתה נוכחות של ממש במבנה, כפי שמעידה הקערה השלמה שנמצאה לרגלי מתקן הפריכה בבית הבד (איור 6:19).

הממצא הקרמי המועט מן התקופה הממלוכית רומז כנראה שבתקופה זו היה שלב השימוש האחרון במבנה, ואליו יש לשייך את המחיצות הדלות מחדר 104, המוקד מחדר 306 והמתקן מחדר 112.

הערות

[1] את החפירה (הרשאה מס׳ A-2682), מטעם רשות העתיקות, ניהל המחבר. השתתפו ירדנה אלכסנדר (עזרה בניהול שטח), יוסי יעקובי (מנהלה), ויאצ׳סלב פירסקי (מדידות וסרטוט) ופועלים מעכו מטעם משרד העבודה. סייעו לאה פורת (רפאות), חגית טחן (ציור), אלה אלטמרק (ניקוי מטבעות), הווארד סמיתליין (צילום ממצא), נמרוד גצוב (ממצאים מן התקופה הכלקוליתית), עדנה שטרן והנאא אבו עוקסה (זיהוי כלי חרס) ויעל גורין־רוזן (זיהוי כלי זכוכית). את החפירה מימנה חברת ׳מקורות׳.

[2] הכלי נגנב במהלך החפירה.

[3] תודתי לגבריאלה ביכובסקי על המידע.

הפניות

גל צ׳ 1990. **הגליל התחתון: גיאוגרפיה יישובית בתקופת המקרא**. תל אביב.

ח״א 1978. ח׳ מסח. **חדשות ארכיאולוגיות** סה־סו:5–6.

טצ׳ר א׳, נגר י׳ ואבשלום־גורני ד׳ 2002. חפירות בח׳ירבת אל־שובייכה: מערות הקבורה. בתוך צ׳ גל, עורך. **ארץ צפון:**

Hirschfeld Y. 2004. Architecture and Stratigraphy. In Y. Hirschfeld. *Excavations at Tiberias, 1989–1994* (IAA Reports 22). Jerusalem. Pp. 75–134.

MIB 3: W. Hahn. *Von Heraclius bis Leo III./ Alleinregierung (610–720): Moneta Imperii Byzantini* 3 (Österreichische Akademie der Wissenschaften Philosophisch-Historische Klasse Denkschriften 148; Veröffentlichungen der Numismatischen Kommission 10). Vienna 1981.

Saarisalo A. 1927. *The Boundary Between Issachar and Naphtali*. Helsinki.

Svoronos: J.N. Svoronos. Τα Νομισματα Του Κρατους Των Πτολεμαιων (*Ta Nomismata tou Kratous ton Ptolemaion I–III*). Athens 1904.

קובץ מאמרים בארכיאולוגיה של הגליל. ירושלים. עמ׳ 263–287.

צורי נ׳ תשל״ז. נחלת יששכר, סקר ארכיאולוגי של הגלבוע ומורדותיו. ירושלים.

Amir R. 2004. Pottery. In Y. Hirschfeld. *Excavations at Tiberias, 1989–1994* (IAA Reports 22). Jerusalem. Pp. 153–167.

Avissar M. 1996a. The Late Roman and Byzantine Pottery. In A. Ben-Tor, M. Avissar and Y. Portugali. *Yoqne‘am* I: *The Late Periods* (Qedem Reports 3). Jerusalem. Pp. 66–74.

Avissar M. 1996b. The Medieval Pottery. In A. Ben-Tor, M. Avissar and Y. Portugali. *Yoqne‘am* I: *The Late Periods* (Qedem Reports 3). Jerusalem. Pp. 75–172.

Balog P. 1980. *The Coinage of the Ayyubids* (Royal Numismatic Society Special Publications 12). London.

BYZANTINE-PERIOD AND LATER REMAINS AT ḤORBAT MASSAḤ

DANNY SYON
(PP. 81–90)

A salvage excavation was conducted during June–July 1997 near the cemetery of modern Kefar Tavor (map ref. NIG 2403/7326, OIG 1903/2326; Fig. 1). The site was not systematically studied in the past, and the meager information regarding it relies on survey results and a preliminary excavation report. These reported an extensive ruin, with remains from the Chalcolithic through to the Early Islamic periods.

The present excavation uncovered the remains of a large building from the Byzantine period, with evidence of a brief reuse during the Mamluk period. In deep probes excavated under the building, scattered pottery and flint implements from the Chalcolithic period were retrieved, attesting to the earliest habitation in this part of the site.

The Byzantine building consisted of at least seven well-built rooms (L103, L104, L110–113, L306) with a small auxiliary building attached to it on the east (L307, L315). The floors, part of the walls and some of the doorways were preserved in rather good condition. The remains suggest that the foundations and the lower courses were constructed of basalt, while the upper courses were of limestone. Several of the rooms seem to have been divided by arches. Some of the rooms were paved with basalt slabs, while others, with limestone; Room 306 was paved with both. A probe in this room (L311) revealed two partially preserved plaster floors. In the westernmost part of the excavated rooms (L103), a huge crushing basin of an olive-oil press was found (Fig. 2). A space (L117) behind a small partition wall apparently served as a bin for the storage of olives before crushing.

The auxiliary rooms were constructed of fieldstones; their entrances were not identified. These rooms were found to contain a large amount of tesserae, probably washed here from a nearby industrial installation.

The late occupation is attested by several stone partitions and an installation built right above the stone floors in Rooms 104 (Fig. 3), 112 (Fig. 4) and 306 (Fig. 5).

The finds included a few sherds; most could not be related to the phases of use of the building. The pottery was dated to the Byzantine, Early Islamic (the majority), Crusader and Mamluk periods (Fig. 6). The pottery and flints in Probes 307 and 311 are clearly Chalcolithic, including cores and debris indicative of on-site flint knapping activity. Four coins were found, covering the Ptolemaic, Byzantine and Crusader–Ayyubid periods. Chronologically meaningful finds were a fragment of a limestone colonette with a cross in relief (Fig. 7), a marble slab with a decoration in relief and a small bronze hasp decorated with a cross (Fig. 8:1).

Thus, after an occupation in the Chalcolithic period, the next human activity at the site is seen to have occurred in the Byzantine period. The items decorated with crosses suggest a Christian population, and the colonette and marble slab are strongly indicative of the presence of a nearby church. The building was most probably established as a monastery, possibly in the sixth century CE. The plan, which consists of a row of well-built rooms and an olive-oil press, is consistent with plans of other monasteries of the Byzantine period. The lack of clear assemblages from this period is due to intensive activity in the Early Islamic period, although it is possible that the building continued as a monastery in this period as well. The proximity of the site to Mt. Tabor suggests, perhaps, a connection to the large Christian center on the mountain and to the pilgrim routes between Mt. Tabor and Tiberias.

The latest datable finds from the probe below the stone paving (L311) are from the 'Abbasid period, and therefore some changes in the building, probably the laying of the stone paving, should be dated no earlier than this period; no changes are evident in the walls. Likewise, no obvious changes can be attributed to the Crusader period, the last attested period of true presence in the building, shown by the complete bowl found at the foot of the crushing basin (Fig. 6:19). The meager ceramic finds from the Mamluk period, and the partition walls built above the stone floors, point to the last period of activity at the site.

CAPTIONS TO ILLUSTRATIONS

Fig. 1. Location map.
Plan 1. Excavation plan.
Fig. 2. Room 103, a crushing basin and a paved storage area, looking north.
Fig. 3. Room 104, a stone partition on the paving, looking south.
Fig. 4. Room 112, an open-sided rectangular installation on the floor, looking north.
Fig. 5. Room 306, looking north; a stone-built installation in front, Probe 311 in center.
Fig. 6. Pottery.
Fig. 7. A limestone colonette with a cross.
Fig. 8. Metal finds.